

стандартів вищої освіти. *Освітній дискурс: збірник наукових праць*. 2018. Випуск 9. С. 112-121.

7. Сисоєва С. О., Козак Л. В. Професійна підготовка майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів у педагогічному коледжі: особистісно-орієнтована технологія навчання природознавства: навч.-мет. посібник. Київ: Міленіум, 2006. 320 с.

8. Трубник І. В. Професійно-екологічна компетентність вихователя дошкільного закладу. *Збірник наукових праць Бердянського державного педагогічного університету (Педагогічні науки)*, 2007. Вип. 3. С. 17-23.

9. Roczen N. Environmental competence - The interplay between connection with nature and environmental knowledge in promoting ecological behavior. 2011. https://www.researchgate.net/publication/316241566_Environmental_competence_-_The_interplay_between_connection_with_nature_and_environmental_knowledge_in_promoting_ecological_behavior

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ ДІТЕЙ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД

Інна Карук, асистент кафедри дошкільної освіти, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського (Україна)

INNOVATIVE TECHNOLOGIES OF ENVIRONMENTAL EDUCATION FOR CHILDREN: EUROPEAN EXPERIENCE

Inna Karuk, assistant of the department of preschool education, Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)

***Анотація.** Інноваційні технології в системі екологічної освіти вимагають зміни поглядів педагогів на організацію забезпечення нових підходів до організації діяльності з дітьми. Позитивного результату можна досягнути шляхом впровадження європейського досвіду в систему освіти України.*

***Ключові слова:** європейський досвід, екологічна освіта, інноваційні технології, діти, педагоги.*

***Abstract.** Innovative technologies in the system of environmental education require a change in teachers' views on the organization of providing new approaches to the organization of activities with children. A positive result can be achieved by introducing European experience into the education system of Ukraine.*

***Keywords:** European experience, environmental education, innovative technologies, children, teachers.*

У процесі становлення сучасної освіти в Україні особливої актуальності набувають численні положення, інноваційні технології та практичний досвід країн Європи. Висока якість освіти європейських країн ґрунтується на принципах гуманізму та дитиноцентризму. В основній стратегії цих держав головний акцент робиться на тому, що кожна дитина цінна сама по собі, незалежно від її характеристик та здібностей.

Проблема екологічної освіти досліджується багатьма педагогами і психологами як в історично-педагогічній спадщині (Я. Коменський, Й. Песталоцці, В. Сухомлинський, Ф. Фрєобель, К. Ушинський та інші), так і в сучасних дослідженнях (Н. Баюрко, Н. Гавриш, О. Григорович, І. Карук, Н. Лисенко, З. Плохій Л. Присяжнюк, І. Стахова, Г. Тарасенко та інші).

У своїй наукових працях Л. Присяжнюк [3] описує інноваційно-творчий підхід до ознайомлення дошкільників з природою. Педагогиня вважає, що завдяки формуванню природничо-екологічної компетентності діти будуть здатні до ситуативної діяльності в

природному довкіллі. Саме набуті екологічні знання, уміння, навички, досвід і цінності будуть інтегруватися в уміння ухвалювати рішення, виконувати адекватні дії, усвідомлюючи їх наслідки для природи [3].

Одне з головних завдань педагогів закладів дошкільної освіти України та країн Європи – створення умов для розвитку творчої, життєво компетентної особистості, здатної реалізувати свій потенціал у сучасному суспільстві. Необхідною складовою реалізації цього завдання є формування у дітей позитивного мислення, що не тільки сприяє їхньому різнобічному розвитку, а й допомагає їм оволодіти вміннями орієнтуватися у змінному довкіллі, продуктивно та гармонійно з ним взаємодіяти, легко пристосовуватися до нових умов життя.

У європейських школах та дитячих садків педагоги створюють середовище для саморозвитку дитячої особистості. Велика увага приділяється розвитку пам'яті, уваги, сприймання на основі різних видів діяльності. Під час ігрової діяльності діти спілкуються та взаємодіють між собою. Найпопулярнішими іграми дітей в європейських країнах (Німеччина, Польща, Фінляндія, Франція) під час яких формується екологічна свідомість та екологічна компетентність дошкільників є: «Сортування сміття», «Море хвилюється», «Що забруднює, що очищує», «Можна – неможна», «Сміттєві монстри» тощо. Наведемо приклад такої гри:

Тема. Морська небезпека

Вік: 6-7 років.

Мета: збагачувати знання дітей про водойми (море) та їх мешканців; формувати у дошкільників ціннісного ставлення до природи; розвивати пам'ять, увагу, мислення; виховувати дбайливе та бережливе ставлення до навколишнього світу.

Ігрове завдання: зібрати все сміття з моря та назвати мешканців, які за ним заховалися.

Правила гри: у грі бере участь вся група, діти збирають сміття за сигналом вихователя.

Результат гри: діти збрали все сміття та усвідомили, що потрібно бережно ставитися до природи.

Матеріал: блакитне або синє полотно на якому приклеєні різні риби, наверх риб приклеєне сміття, сміттєва корзина.

Хід гри

Вихователь:

– Діти, послушайте уважно, що ви чуєте? Так! Це шум хвиль безмежного синього моря! Ви чуєте, як хвилі, розбушувалися? Це, мабуть, море хвилюється за своїх мешканців. Діти, а хто мешкає у морі? (*Риби, акули, дельфіни, кит*). Так! Молодці! Багато живих організмів мешкає у морі, але на жаль, у світі є така проблема, як забруднення водойм, не чемні люди та діти, викидають у річки, озера, моря та океани усіляке сміття, яке несе велику шкоду мешканцям цих водойм. І наше завдання – берегти природу, адже все у наших руках! Тому пропоную пограти вам дуже цікаву гру. Зараз ми маємо змогу бути рятувальниками, та врятувати море та його мешканців від загибелі (*вихователь звертає увагу дітей на розстелене синє полотно на якому приклеєне сміття, а під ним різні риби*). Ось у нас є сміттєва корзина, в яку ви маєте зібрати усе сміття та звільнити море для його мешканців (*діти підходять до полотна та під шум хвиль збирають сміття у смітник*). Діти, які ви молодці! Ви врятували море та усіх його мешканців від загибелі! Давайте роздивимося, які мешканці ховалися під цією купою сміття (*діти роздивляються та називають риби, які зображені*).

Отже, під час ігрової діяльності, що містить елементи пошуку, дослідження та відкриття, діти вчаться берегти природу та сумлінно ставитись до її ресурсів.

Формування екологічної компетентності в процесі дитячого експериментування є найбільш вдалою формою роботи з дошкільниками. Під час такого виду діяльності малюки

самостійно переконуються у шкідливих для природи наслідках людської діяльності, що спонукає їх розмірковувати та робити висновки.

Організуючи дослідницько-експериментальну діяльність на свіжому повітрі педагоги європейських країн намагаються починати з мотивування дітей до активного пошуку необхідної інформації, спрямовуючи та підтримуючи їх. Зацікавлена дитина готова свідомо сприйняти інформацію би потім втілити задумане. Тож за такого підходу дошкільники завжди займають активну позицію в процесі пізнання довкілля. Це все відбувається завдяки знайомству із сезонними явищами, з об'єктами живої та неживої природи та їх змінами. Тематика такої роботи може бути різною наприклад: «Властивості повітря», «Вода – наш скарб», «Що є в ґрунті?», «Перетворення води в пару», «Кругообіг води у природі», «Чи можуть тварини жити в землі?», «Пісок та глина», «Рослини дихають?», «Для чого рослині коріння?» тощо.

Під час дитячого експериментування у дітей значно розширюється світосприйняття, збагачуються їх знання про довкілля, виховується у них бережливе ставлення до природи й уміння бачити в ній красу та формується екологічна компетентність.

Отже, використання інноваційних європейських технологій в організації природоохоронної роботи з дітьми позитивно впливатиме на розвиток дитини як особистості. У неї буде формуватися позитивні якості, бережне ставлення до всього, що є в навколишньому світі, а також екологічна компетентність, що знаходить продовження свого розвитку в початковій школі та впродовж життя.

Список використаних джерел

1. Groshovenko, O. P. Formuvannya ekohumanistichnoyi pozitsii molodshogo shkol'nyara v umovakh shkil'nogo navchannya. *Molodiy ucheniy*. 1, 2018. С. 283-288.
2. Krutiy K. L. Empirichne doslidzhennya vильnoyi gri dityni v umovakh zakladu doshkil'noyi osvity pid chas provedennya «Dnya bez igraшок». *Гуманізація навчально-виховного процесу. Збірник наукових праць*, 2019. 1 (93). С. 26-44.
3. Prisyazhnyuk L. A., Kolesnik K. A., Karuk I. V., Korol' A. V. Підготовка майбутніх педагогів до реалізації середовищного підходу до організації освітнього процесу в закладах дошкільної і початкової освіти в контексті впровадження європейського досвіду. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: збірник наукових праць*. Вінниця : ТОВ «Друк плюс», 2022. Вип. 64. С. 161-173.
4. Demchenko Olena, Kazmirchuk Natalia, Zhovnych Olesia, Stakhova Inna, Podorozhnyi Vadym, Baranovska Iryna. PREPARING STUDENTS FOR THE USE OF THEATER ACTIVITIES FOR CHILDREN'S DEVELOPMENT SOFT SKILLS: EUROPEAN CONTEXT. *SOCIETY. INTEGRATION. EDUCATION* Proceedings of the International Scientific Conference. Volume I, May 27th-28th, 2022. 31-46. URL: <http://journals.rta.lv/index.php/SIE/article/view/6866>
5. Karuk I., Kolesnik K., Kryvosheya T., Prisyazhnyuk L., Shykyrynska O., Vyshkivska V., Komarivska N. The development of cooperation skills of senior preschoolers in the experimentation process. *Society. Integration. Education*, 2022. I, 404-414. DOI:<https://doi.org/10.17770/sie2022vol1.6838>
6. Kolomiets A., Lazarenko N., & Kolesnik K. Peculiarities of Organization of Group Interaction of Preschool Children in the Process of Game-Experimentation. *Preschool Education: Global Trends*, 2022. URL: <https://preschool-journal.com/index.php/journal/article/view/16>